

År 1997, den 22. december afsagde Konkurrenceankenævnet i sagen j.nr. 97-28.944, NESA A/S ctr. Elprisudvalget, sålydende:

K E N D E L S E

1. Ved skrivelse af 20. februar 1997 har NESA A/S klaget over en af Elprisudvalget den 24. januar 1997 meddelt afgørelse, hvorved udvalget i medfør af elforsyningslovens § 10, stk. 4, fandt det urimeligt, at NESA A/S opkræver yderligere investeringsbidrag ved opdeling af boliger, for hvilke der tidligere er betalt investeringsbidrag, i mindre enheder.

Klageren har påstået afgørelsen ophævet og i forbindelse hermed Ankenævnets tilkendegivelse af, at det ikke er urimeligt, jf. elforsyningslovens § 10, stk. 4, at der ved opdeling af en boligenhed, for hvilken der er betalt investeringsbidrag, skal betales investeringsbidrag for den eller de nyetablerede boligenheder, og at det ikke er urimeligt, jf. elforsyningslovens § 10, stk. 4, at der ved sammenlægning af flere boligenheder, for hvilke der er betalt investeringsbidrag, ikke skal tilbagebetales investeringsbidrag for hver af de nedlagte boligenheder, forudsat at de nedlagte boligenheder senere kan reetableres uden betaling af investeringsbidrag.

Elprisudvalget har påstået afgørelsen stadfæstet.

Under sagens behandling for Ankenævnet har NESA A/S været repræsenteret af advokat Claus Høeg Madsen.

Vridsløselille Andelsboligforening ved advokat Morten Kofmann er indtrådt i sagen til støtte for Elprisudvalget.

Sagen har været mundtligt forhandlet.

2. Elprisudvalgets afgørelse af 24. januar 1997 er sålydende:

"Med brev af 17. december 1996 har Vridsløselille Andelsboligforening, Albertslund rettet henvendelse til Elprisudvalget vedrørende betaling til NESAs A/S af anlægsbidrag til opsætning af ekstra målere.

Af brevet fremgår, at henvendelsen vedrører en bebyggelse opført i begyndelsen af 1970 omfattende 650 boliglejermål, og indeholdende tæt-lav boligbyggeri, hvor der er indbygget en stor fleksibilitet med hensyn til opdeling af de enkelte boliger.

Den udtalelse udvalget har indhentet hos NESAs A/S er tilsendt andelsboligforeningen i kopi.

I udtalelsen henvises til selskabets "Almindelige betingelser for ellevering" og "Tarifblad", der er anmeldt til udvalgets register.

Af udtalelsen fremgår endvidere, at "udvidelsen sker gennem fælles stikledning".

Leveringsbetingelserne ses ikke at indeholde retningslinier for betaling af investeringsbidrag.

Til ikrafttræden 1. marts 1994 er til udvalgets register anmeldt følgende:

"Investeringsbidrag

For etablering af ny elforsyning i byzoneområder (bymæssige bebyggelser) skal betales følgende investeringsbidrag til NESAs A/S:

Boliger

Parcelhuse samt fritidshuse	10.375 (8.300) kr. pr. bolig
Tæt/lav bebyggelse (op til 2 etager), rækkehuse	8.375 (6.700) kr. pr. bolig
Lejligheder (i mere end 2 etager)	5.625 (4.500) kr. pr. lejlighed

Investeringsbidragene er gældende, uanset om forsyningen sker gennem særskilt eller fælles stikledning.”

Til ikrafttræden den 1. januar 1996 er det anmeldte investeringsbidrag for tæt/lav bebyggelse m.v. steget med 200 kr. til 6.900 kr. pr. bolig.

Man skal herefter anføre følgende:

Det findes i medfør af elforsyningslovens § 10, stk. 4 urimeligt, at NESAs A/S opkræver yderligere investeringsbidrag i forbindelse med, at boliger – for hvilke der i sin tid i forbindelse med at disse boliger blev tilkoblet ledningsnettet er betalt investeringsbidrag – opdeles i mindre enheder.

Den pågældende boligenhed har i sin tid – i forbindelse med tilkoblingen – betalt det på daværende tidspunkt tariferede bidrag til afskrivning og forrentning af forsyningsselskabets anlæg.

Den tilfældige omstændighed, at der finder en opdeling af en bolig sted, kan ikke udløse at et yderligere investeringstilskud skal betales.

Det må formodes, at den stikledning, der i sin tid er etableret til den pågældende nu opdelte bolig, har den fornødne kapacitet også efter opdelingen.

Såfremt opdelingen af en bolig nødvendiggør en forøgelse af stikledningens kapacitet, vil selskabet være berettiget til at opkræve et dertil svarende investeringsbidrag med fradrag af det allerede erlagte bidrag.

Elselskabet vil i det enkelte tilfælde være berettiget til at opkræve de faktiske udgifter, der er forbundet med at ændre de interne installationer og opsætte ny måler i forbindelse med boligens opdeling.

...”

3. Sagens baggrund:

I Danske Elværkers Forenings (DEF) "Vejledning i Tarifiering af Investeringsbidrag" (november 1993) hedder det bl.a.:

"2. Definition af investeringsbidrag og leveringsomfang

Investeringsbidrag:

Investeringsbidrag er et engangsbeløb, der betales ved tilslutning til nettet samt ved forøgelse af et leveringsomfang. Investeringsbidraget dækker de gennemsnitlige omkostninger ved etablering af elforsyning.

...

Leveringsomfang:

For boliger:

Retten til et leveringsomfang svarende til den boligtype, der er betalt investeringsbidrag for.

...

3. Tarifiering af investeringsbidrag

3.1. Hvorfor opkræve investeringsbidrag?

Investeringsbidraget har til formål – over en årrække – at dække de gennemsnitlige anlægsomkostninger distributionsselskabet har ved at etablere det nødvendige forsyningsnet til nye forbrugere samt ved udvidelser af eksisterende forsyninger.

...

3.2. Anlægsinvesteringer, der indregnes i investeringsbidraget

Når en ny installation skal tilsluttes eller en eksisterende installation udvides, stilles der øgede krav til elforsyningsanlæggene fra det sted, hvor forbrugeren aftager el, og helt frem til og med kraftværket. Disse krav om større kapacitet i net og transformerstationer nødvendiggør en række investeringer, som imidlertid ikke alle på en enkel måde kan sættes i relation til den enkelte nytilslutning. Flere forbrugere vil normalt udnytte den enkelte anlægsdel i fællesskab. Det er ikke muligt med rimelig grad af sikkerhed at fastslå, hvilken betydning konkrete tilslutninger eller installationsudvidelser har på investeringerne i kraftværksanlæg og transmissionsanlæg.

Investeringerne i kraftværker og transmissionsanlæg indregnes i produktionsprisen og skal

derfor ikke medregnes ved fastsættelsen af investeringsbidraget.

De investeringer, som medregnes ved fastsættelsen af investeringsbidraget, vil derfor være investeringer til lavspændings- og højspændingsanlæg til og med liniefeltet i en hovedstation.

3.3. Beregningsmodel

...

3.3.1. Forudsætninger – tekniske og økonomiske

I det følgende beskrives grundlagt for anvendelse af beregningsmodellen.

- Den mest almindelige etablerede boligtype i dag er tæt/lav og rækkehuse. Omkostningerne til etablering af lavspændingsnet for denne type beregnes ud fra den opstillede model.
- Erfaringer fra de senere år viser, at beregninger af lavspændingsomkostninger for andre boligtyper giver følgende procentvise forskel i lavspændingsomkostninger mellem de valgte boligtyper (se 3.3.4.):

Parcel- og fritidshuse:	125%
Tæt/lav og rækkehuse	100%
Lejligheder m.v.	50%

...

- Ved fordeling af højspændingsomkostninger regnes med følgende erfaringsmæssige værdier (reference DEFU-rapport TR 241), som et udtryk for hvor meget en "type" forsyning beslaglægger i en 10-20/0,4 kV transformerstation:

Boliger:

Parcelhus	7,2 A
Tæt/lav og rækkehuse	5,9 A
Lejlighed	5,1 A

...

3.3.4 Tarifmodel

Ved beregning af investeringsbidrag skelnes der principielt mellem boliger og erhverv.

Boliger

For boliger gælder, at investeringsbidraget er lig med et beløb pr. bolig.

Boligtyper

Som det fremgår af beregningerne for lavspænding h.hv. højspænding, skelnes der mellem følgende boligtyper:

Parcelhus

Tæt/lav, rækkehus

Lejlighed

idet omkostningerne er afhængige af, hvilken boligtype der tilsluttes nettet.

Opdelingen i de 3 boligtyper er desuden valgt ud fra, at det normalt er muligt éntydigt at henføre en bolig til en af de 3 typer. Det skal bemærkes, at bebyggelse i 2 etager henregnes som tæt/lav. Dvs. lejligheder er boliger i mere end to etager.

Fritidshuse betaler samme investeringsbidrag som parcelhuse.

Det investeringsbidrag, der beregnes for den enkelte boligtype, er at opfatte som et gennemsnit for boligtypen.

Investeringsbidraget gælder for en stiksikringsstørrelse på 25 A. Er det nødvendigt med en større stiksikringsstørrelse, opkræves et yderligere investeringsbidrag (kr./A).

...

5.3. Nedlæggelse og genetablering af en installation (hvilende rettigheder)

Et betalt leveringsomfang tilhører det pågældende matr. nr. og den etablerede stikledning.

Ved nedlæggelse af den pågældende installation opretholdes retten til det betalte leveringsomfang principielt på ubestemt tid.

Ved genudnyttelse af leveringsomfanget skal forbrugeren betale i henhold til følgende bestemmelser:

Forbrugeren betaler elleverandørens udgifter til genetablering af forsyningsnettet, dog maksimalt en udgift svarende til investeringsbidraget.

..."

4. Klagerens argumentation:

Klageren har indledningsvis anført, at investeringsbidraget dækker de gennemsnitlige anlægsomkostninger, NESA har ved at etablere det for elforsyningen nødvendige lavspændingsnet og 10 kV-net frem til kundens stikledning.

Investeringsbidraget dækker således ikke kundens udgifter til stikledning eller til installationer i kundens ejendom. Disse udgifter må kunden afholde ud over investeringsbidraget. Det er derfor en misforståelse, når Elprisudvalget i sin afgørelse henviser til, at ændring af stikledningen er unødvendig.

Investeringsbidraget omfatter heller ikke udgifterne til produktions- og transmissionsanlæg (ned til og med 50 kV-anlæg). Disse udgifter betales af kunden over faste afgifter og forbrugsafgifter. Det er derfor en misforståelse, når Elprisudvalget i afgørelsen inddrager belastningen og produktionskapaciteten.

Investeringsbidraget betales pr. boligenhed. Det er uden betydning, hvor stort et areal boligenheden har, og om boligenheden ejes eller lejes af kunden.

NESA følger DEF's "Vejledning i tarifiering af investeringsbidrag", som Elprisudvalget behandlede i 1993 og dengang tog til efterretning. Opdelingssituationen er ikke særligt nævnt og har ikke tidligere været behandlet af Elprisudvalget. Reglerne har imidlertid været praktiseret - af NESA og andre elselskaber - således, at der ved opdeling af en boligenhed i flere boligenheder er blevet opkrævet yderligere investeringsbidrag for de nyetablerede boligenheder. Baggrunden for dette er, at der ved en opdeling sker et større elforbrug og dermed en større belastning af 10 kV-nettet og lavspændingsnettet, idet to husstande bruger mere el end én. Det, der har betydning for investeringerne i lav- og højspændingsnettet, er antallet af boligenheder med kogefaciliteter m.v. og det er netop disse investeringer, der dækkes af investeringsbidraget.

Denne praksis, hvor alle husstande skal bidrage til den nødvendige udbygning af 10 kV-nettet og lavspændingsnettet, uanset om det er forbruger A eller forbruger B, der nødvendiggør netudbygningen, er et udtryk for et solidaritetsprincip. Elprisudvalgets afgørelse er et brud med dette solidaritetsprincip, idet afgørelsen vil medføre, at nogle husstande slipper for at betale investeringsbidrag mens de øvrige kommer til at betale tilsvarende mere.

Der henvises endvidere til referat fra Elprisudvalgets møde den 21. april 1997, hvori det blandt andet hedder:

”Udvalget vedtog . . . at sekretariatet skulle indlede drøftelse med Danske Elværkers Forening med henblik på eventuel fastsættelse af standardinvesteringsbidrag i forbindelse med opdeling/sammenlægning af lejligheder.

Udvalget lagde . . . vægt på, at de nugældende standardinvesteringsbidrag ikke fuldt ud synes at dække sådanne tilfælde.

Der kunne som sådan ikke rettes indvending mod det af DEF anførte grundprincip, nemlig at opdeling af en lejlighed udløser et standardinvesteringsbidrag. Principielt måtte dette så på den anden side også medføre, at der skete tilbagebetaling i tilfælde af sammenlægning af lejligheder. Der skete løbende en tilpasning af den samlede transmissionskapacitet, hvor begge forhold – opdeling og sammenlægning – ville indgå.”

DEF's vejledning har været praktiseret således, at investeringsbidrag ikke er tilbagebetalt i forbindelse med sammenlægning af flere boligenheder, idet anlægsarbejderne på dette tidspunkt er udført, og man kan ikke demontere en del af det etablerede net og omsætte denne del til ”rede penge”. Ved eventuel senere retablering af de nedlagte boligenheder betales der ikke nyt investeringsbidrag.

Vridsløselille Andelsboligforening har i forhold til det oprindelige antal boliger, som blev anmeldt til NESAs, og som investeringsbidraget blev beregnet efter, gennem opdeling af store lejligheder etableret yderligere 55 boligenheder og tilkendegivet, at yderligere opdeling vil resultere i yderligere ca. 185 boligenheder. Det er derfor forkert, når Elprisudvalget i sin afgørelse anfører, at antallet af boligenheder er ”nogenlunde konstant”, og at der oprindeligt er taget hensyn til byggeriets fleksibilitet. Forholdet er tværtimod det, at boligselskabet har tilsidesat sin pligt til anmeldelse af det større antal boligenheder til NESAs.

NESAs begunstiges ikke ved, at der indbetales yderligere investeringsbidrag. Hvis der etableres

et forsyningsnet, der er stærkere end nødvendigt – f.eks. på grund af en forventet senere tilslutning af yderligere kunder – dækkes disse meromkostninger ved, at de indgår som en udgift ved kalkulation af elprisen. Når de forventede yderligere kunder tilslutter sig og indbetaler investeringsbidrag, indgår disse som en indtægt ved kalkulation af elprisen.

Endelig har betaling af investeringsbidrag intet med overgang til individuel måling at gøre. Ved overgang til individuel måling betales der naturligvis ikke investeringsbidrag, forudsat at antallet af boligenheder er uændret. NESA blev blot opmærksom på det ændrede antal boligenheder i forbindelse med overgang til individuel måling. Det var ændringen i antallet af boligenheder, der udløste kravet fra NESA om betaling af yderligere investeringsbidrag.

5. Elprisudvalgets argumentation:

Elprisudvalget har henvist til begrundelsen for afgørelsen og yderligere anført, at der i sin tid må antages at være taget hensyn til den i bebyggelsen indbyggede fleksibilitet. Der er betalt for et vist leveringsomfang, og opdeling bør kun kunne udløse en merbetaling, hvis opdelingen fører til effektudvidelse.

6. Vridsløselille Andelsboligforenings argumentation:

Vridsløselille Andelsboligforening har under sagens mundtlige forhandling oplyst, at der med hensyn til opdeling af boligenhederne er tale om, at der fra de eksisterende lejligheder udskilles ét-værelses-lejligheder, som efter lejekontrakten ikke må bebos af mere end én person. NESA blev opmærksom på den foretagne opdeling i forbindelse med overgangen til individuel måling. Opdelingerne havde derimod ikke givet anledning til at udvide lavspændingsnettet eller 10 kV-nettet, som investeringsbidraget finansierer, idet disse net blev etableret i 1970, og i det omfang, en udbygning måtte blive nødvendig som følge af opdelingerne, har Elprisudvalgets afgørelse taget højde herfor.

Når elforsyningselskaberne ikke har fastsat så detaljerede tariffer, at de regulerer en situation som den foreliggende, må de selv bære risikoen for, at det maksimale standardinvesteringsbidrag i visse situationer anses for urimeligt efter elforsyningslovens § 10, stk. 4. Der er med

andre ord grænser for, hvor langt solidaritetsprincippet bør udstrækkes. Solidaritetsprincippet kan ikke udstrækkes til en situation, der adskiller sig så væsentligt fra udgangspunktet om et gennemsnitligt maksimalt investeringsbidrag.

Fra elforsyningsselskabernes egen praksis henvises til investeringsbidrag for afsides beliggende ejendomme, hvor forbrugeren betaler de faktiske omkostninger, der ligger ud over summen af tre gange standardinvesteringsbidraget.

I øvrigt er konsekvensen af den trufne afgørelse alene, at NESAs afskæres fra at opkræve standardbidrag. Selskabet kan derimod opkræve forholdsmæssige bidrag i det omfang, der faktisk er afholdt relevante etableringsudgifter.

7. Ankenævnets bemærkninger:

NESA's investeringsbidrag er tariferet ud fra gennemsnitsbetragtninger. Det er differentieret efter boligtype i overensstemmelse med praktisk skønnede variationer i forhold til de relevante udgiftsposter på en måde, som i øvrigt gør indplaceringen af den enkelte bolig simpel og dermed billig at administrere. Efter det oplyste om baggrunden herfor og det i øvrigt foreliggende finder Ankenævnet efter elforsyningslovens § 10, stk. 4, intet urimeligt heri.

Det er ubestridt, at der for bebyggelsen er betalt det da anmeldte standardinvesteringsbidrag for det ved ibrugtagningen indrettede antal boliger, og at der da skulle have været betalt for yderligere 55, hvis de havde været udskilt som selvstændige boliger fra starten. Da det i henseende til de udgifter, som investeringsbidraget vedrører, er uden betydning, om de 55 boliger blev etableret oprindeligt eller udskilt senere, finder Ankenævnet efter elforsyningslovens § 10, stk. 4, intet urimeligt i, at der ved en senere opdeling af en bolig i flere boliger, skal betales yderligere investeringsbidrag.

NESA's tariferingsystem indebærer, at der skal betales efter boligtype uanset størrelse og anvendelse. Efter det foreliggende har Ankenævnet ikke grundlag for efter elforsyningslovens § 10, stk. 4, at fastslå, at dette princip medfører urimelige konsekvenser ved indretning af særlige, små boligenheder, og det er da heller ikke indgået i grundlaget for den påklagede afgørelse, om

der ved indretning af sådanne boligtyper foreligger særlige forhold, som kan bære en yderligere differentiering (ungdomsboliger, ældreboliger m.v.).

På denne baggrund – og når yderligere henses til den i forhold til, hvad investeringsbidrag skal dække, misvisende begrundelse for Elprisudvalgets afgørelse – vil denne være at ophæve.

Herefter bestemmes:

Elprisudvalgets afgørelse af 24. januar 1997 ophæves.

Klageafgiften tilbagebetales klageren.

Peder J. Pedersen

Jens Fejø

Børge Dahl

Konkurrenceankenævnets sekretariat bekræfter udskriftens rigtighed.

Viborg den 1. maj 2017

Sign. af Erhvervsstyrelsen

Marianne Kristine Andersen
Nævnsekretær

